

Lélekveszedelmek a Sándor körül

I. Az alapszabály-nélküli bohém-egylet

(A Délmagyarország munkatársától) Röviden összefoglalva azok számára, akik nem ismerik az előzményeket: Móricz Zsigmond trilógiát ír Rózsa Sándorról. Az első kötet címe: »Rózsa Sándor a lovát ugratja«, volt, a második az idei könyvnapon jelent meg: »Rózsa Sándor összehúzza a szemöldökét« címmel. Ezt ismertette a népies berkekben sokat szereplő Féja Géza, igen el volt ragadtatva nem is annyira a műtől, mint inkább a hirhedi rablóvezér egyéniségétől és írt róla olyan magaslatú hangon, hogy azóta néhány tucat választ, reflexiót kölykedzett a cikke.

Az egyik újság némi epével megemlítette azt is, hogy ha olyan nagy férfiú volt ez a Rózsa Sándor, miért nem állítanak neki szobrot?

Hát, kérem alásón, erről esik az alábbiakban a szó. Tréfalkozások történtek már körülötte, de el kell mondanom elejéről az egészet, mert a mai emberek vagy nem tudják a régi dolgokat, vagy rosszul tudják.

A SZÁZADFORDULÓN

meglehetősen eleven és pezsgő volt Szegeden az élet. Főleg a betű emberek tartották össze, belsők és külsők egyaránt s így alakult meg a »Szegedi írók és híripariörök egyesülete«, amely arról nevezetes, hogy sosem volt alapszabálya. Altitólág készült valami, de szórén-szálan elveszett, a nyomára jutni soha nem lehetett.

Természetes, hogy annál több hivalkozás történt rá, amint hogy az egyes tisztségek betöltésére se került soha sor, ugyanis elnöknek tekintvén Tömörkény. Viszont a pénztárosi állásba ugyancsak különös megbízatások nélkül Balla Jenő telepedett mint olyan megátalkodott lény, akinek a hónap végéféle is szokott pénze lenni.

Tagdíjat senki nem fizetett, jövedelme az egyesületnek nem volt, Balla mégis pénztárkönyveket vezetett, páratlan derével játszottak az egyletesdit s a kis Kassbelli törzshelyről messzire csengett a jókedv.

A permanens ülések főtárgya az elveszett alapszabályok ügye volt. Kerestük mi azokat szilaj fantáziával a világ minden részén. Belekapeselődünk nagy szélhámosok, sikkasztók leleplezésébe s komoly megkeresést intéztünk Hamburgba, mikor arról szereltünk tudomást, hogy ott elfogtak egy világtólvaft. Legyen olyan szíves a rendőrség, kufassa át a holmiját, hátha ő lopta el a fontos okiratunkat!

A precíz válasz kellő időre meg is érkezett: nem találták meg.

BÉKEFI ANTAL

tüdejét reparálendő Olaszországba küldtük, ezért ünnepélyes komolysággal megbíztuk, kutasson utána, hátha az akkortájt feltűnt híres calabriai rablóvezér rejtegeti magánál!

A megbízatást Békefi megtiszteltetéssel fogadta, kijelentvén, hogy becsületbeli kötelességének fogja tartani a felkiismeretes nyomozást s amennyire a tüdije engedi, abban pihenést nem ismer.

Ujvári Péter függelékét akasztotta a kérelemhez.

— Ha már ott jársz, kutasd ki, nem a rablóvezér vitte el K. E. költőknek verseiből az állítmányokat? Mert mi hiába keressük, nem akadunk rájuk.

Mikor egyszer Balla szűkkeblűnek mutatkozott valamely eszmei tétel folyósításánál, Tömörkény nagyon mérges lett.

— Elrendelem a meglepő pénztárvizsgálatot. Hol tartózkodik ilyenkor a gyanúsított?

— Este van, tehát csakis a színházban lehet.

— Akkor felszólítom — folytatta Tömörkény — dr. Pálffy József tagtársunkat úgy is mint magas táv-

nyomu dálnokot, de rendőrkapitányi minőségében is, hogy gyanúsítottunkat nyomban állítsa elő.

PÁLFY JÓSKA

(bocsánat, de abban az időben így hívták) felkelt, maga mellé vette a tőle valamilyen ügyben utasítást kérő Vecsernyés István és Szákh detektíveket, ment velük a színházba. Vecsernyés hatalmas méretű ember volt, Szákh-ról pedig csak úgy ordított a foglalkozása. Fekete keménykalapot viselt, karján az elmaradhatatlan kampós bot. Az utcán a gyerekek szertettek utána szaladni, azok is felismerték, akik először látták és zengett az utca, amerre járt.

— Detektív bácsi, detektív bácsi! Nincs ma az a rádió körhirdetés, amely jobban el tudja rejteni a keresett embert, mint akkor ez a nagy népszerűség.

Pálffy azonban két »kifutó fiújával« bement a színházba, azzal sem tördött, hogy tart az előadás és rátette kezét az esztetikai gyönyörűségbe merült Balla vállára.

— A törvény nevében felszólítom, hogy kövessen.

Nagy feltűnést keltett az elvezetés, de olyan érdekes volt a színpadi cselekmény, hogy egyelőre nem foglalkoztak vele bővebben.

— Valami biztosítási csalás lesz! A kis-Kassban aztán Pálffy jelentést tett.

— Eleget tettem az utasításnak. Ő maga leült, de a két detektív Balla háta mögé lépett.

— Kérem a pénztári számadásokat, — szigoruskodott Tömörkény.

Valóban, Balla akkor elővett két takarékbetétkönyvet — ha már annyira benne voltunk a játékban, ő azt is tökéletesen akarta tenni —, alig volt bennük az egylet címén elhelyezve pár garas, de hitelesek voltak. A másik zsebéből a számadásokat szedte ki, a gyűlés nyomban hozzáfogott az átvizsgálásához, Hamisitott nyugtát arról, hogy kinek mit fizetett ki, hány elhagyott leánygyermeket karolt fel és képezetett ki az egylet, jétékony nőegyletekre mennyit áldoztunk.

Pergett a bolondos film, míg végül az elnök kijelentette.

— Rendben van, felmentem.

A két detektív, akinek fogalma sem volt róla, hogy mi történik itt, akkor kezét nyújtotta Ballának:

— Gratulálunk.

— Köszönöm, elmehetnek! — bocsátotta el őket Pálffy.

Mondom, ilyen pompásban volt összehangolva a társaságunk, még Szakács Andor robbantási kísérletét sem ártottak neki.

SZAKÁCS ANDOR

nagyszerű fiú volt, jókedvében tudott a humor elképzeltetellen csúcsára emelkedni, de aztán voltak misztikus, kiemelezhetetlen korszakai, mikor cselekedetét a pillanai sugalmazta. Olyankor megkontrázta a maga dolgát is, építette volna fel bármilyen nehezen. Néha lényegtelen apróságokban szembehelyezkedett az egész kompániával, körmönfontan tudott debahálni, elsődrendű tudása csak úgy pazarolta két kézzel felesleges ügyben is az érveket, — hát veszedelmes volt, mint a tenger. Az is látható ok nélkül veti minden előzmény híján a hullámokat.

Azért le lehetett szerelni, de az is igaz, hogy ha egyszer megzavarodik valamely összhang, az utóregzései megmaradnak a kedélyekben. Csak fanciesali az a nevetés, amely nem jön önfeledten a szívből.

Sokkal veszedelmesebb volt egy másik tagtársunk akit úgy fogadtunk be szinte szíveségből, valamely erőszakolt jogaimon. Az igazat megvallva: mi nem hívtuk, ő jött magától. Semmi köze nem volt a betűhöz, mert

az, hogy néhány konjunkturás bombasztikus cikket írt valaki, azzal még nem tartozott hozzánk. De kurta időn át rajta volt a neve egy lapon s azt hitte...

Ennek a jó léleknek aztán sikerült bennünket szétugrasztani. Előre kell bocsátanom, hogy az italozás csak annyiban tartozott a szórakozási segédesszkozeink közé, amennyiben a virrasztó ember elhoroztat. Berugásról szó sem lehetett, akárhányszor józannabbak voltunk hajnalban, mint este kilenckor.

URBÁN LAJOS

volt a cigányunk, bizony volt ott nó-tázás is, főleg ha Pálffy Józka neki-eresztette a tenorját, — már most ez az idegen lelki ember először is töméntelen bort dütött magába, aztán kivörösödött duzzadt arccal beleavatkozott a muzsikába.

— Ácsi, a Himnuszt játszatok! Mindenki álljon fel!

Ezt ugyanis megteszi az ember kellő alkalmakkor és megfelelő helyen, ám duhajkodással profanizálja a szent magyar imádságot. Engedelmeskedtünk egyszer, kétszer, aztán megkérdeztük Urbán Lajost, hogy nagyon ragaszkodik-e a hegedűjéhez? Mert ha részegekre hallgat, baj érheti.

Elég az hozzá, hogy emiatt az ur miatt egyre többen vonultak vissza, végül is magára maradt. Mi más tanját kerestünk, titokban tartottuk, hanem a szórakozásunk egyelőre ki volt kezdve, a régi kedvet nem lehetett többé visszahozni, viszont az alapszabályok sem kerültek elő.

Szerencsére akadt más forma, amely felújította a gondtalan jókedvet, sőt fokozta azt olyan mértékben, hogy azóta sincs párja. Így érkeztem el a cimben foglalt mondathoz, de azt más-kor magyarázom meg.

Bob

Ingatlanforgalom

Szeged város területén 1942 június 22-től 28-ig a következő ingatlanok cseréltek gazdát:

Debreceni Lajosné eladta Ókrös Lajosnénak Somogyitelep 877. sz. házát 250 n. öl telekkel, 3000 P-ért.

Deák Péter és neje eladták Engl Imrénének Felsővárosi ff. 42. sz. házukat, 2 hold 907 n. öl vegyes földdel, 27.60 K kat. tővedelemmel, 11.500 pengéért.

Kopasz Lajos és neje eladták Elek Gyula és nejének Párisi-körut 31 sz. házukat, 198 n. öl udvarral, 52.000 pengéért.

Katona Vince és neje eladták özv. Börcsök Antalnének Belső járás dű-öbéli 256 n. öl rétfüket, 1.44 K kat. tővedelemmel, 4000 P-ért.

Horesnyi István eladta Várhelyi István és nejének Hódierdeje dűlöbéli 2 hold 1540 n. öl ingatlanát, 54.07 K kat. tővedelemmel, 9480 P-ért.

Farkas László és neje eladták Baráth Dezsőnének Kállai-fasor 7. és Tusnádi-u. 2a. sz. házukat, 250 n. öl telekkel, 8500 P-ért.

Horányi Ferencné eladta Bliesz Gyulánének Somogyitelep 818 sz. házát, 250 n. öl telekkel, 4800 P-ért.

Csempét, kőpadlót, teraszt

kizárólag felelősség mellett és szakszerűen

Szilágyi Sándor

épületburkoló mester készít. SZEGED, Petőfi Sándor sugart 1 sz. Telefon 88-15.

Balaton-almádiban

az Orsz. Ref. Tanítóegyesület üdülőházában

a napi penzióár 6.30—7.50 P. Felvilágosítással szolgál a felügyelőség. 373

A tapintatos Ferenc József

A Bach-korszakban történt, hogy Liszt Ferenc a bécsi Hofburgban adott hangversenyt. Könnyű ezt így leírni a papírosra, kinyomatni is könnyű, de — hosszú ut volt odaig, amíg a világhírű Liszt Ferenc leülhetett a császári palota termében a zongora mellé! Mert a rendőrségnek aggályai voltak, mivel, hogy Liszt — magyar... Percegek hát a tollak szorgalmasan, a k. k. Polizeidirektion bizalmas levelet írt Európa minden fővárosába és osztrák követeknek: arra kért választ, hogy fentnevezett Franz Liszt zongoraművész, állambiztonsági tekintetben megbízható és tisztességes egyén-e, stb... A jelentések megnyugtatók voltak. Képzelték ezek után nemcsak a bécsi rendőrök, de az egész császári udvar megrökönyödése, mikor Liszt eljárt a Hofburgban, a császár és az egész udvar előtt — a Rákóczi indulót!... Abban az időben valóságos rebelliónak számított ez és a jelenlévő magas állami méltóságok már azt mérlegették magukban: 8, vagy 12 hétre csukassák be a vakmerő magyar zongoraművészt? Dermedt volt az egész udvar, arról nem is lehetett szó, hogy valaki tapsolt volna, a legbátrabbak csupán annyit tettek, hogy halvány arcukat a fiatal uralkodó, I. Ferenc József felé fordították... Vajh, mi fog most következni? I. Ferenc József, akinek homlokát ezidőben még nem érintette meg Szent István koronája, igen előkelő módon vezette le a feszültséget és intézte el az ügyet. Mosolyogva Liszt felé fordult és így szólt:

— Kérem, kedves Liszt ur, játssza el még egyszer...

Mikor pedig látta, hogy némely arcon milyen aggasztó mértékben fokozódik a megdöbbenés, még egyre molyogva, e szóval fordult a közelében állóhoz:

— Oly ritkán van alkalom haliani ezt a szép indulót!...

Ablaka György nyomdával, alata és személyzete, valamint a Délmagyarország napilap helyi fájdalommal jelentik, hogy a legbűségesebb munkatárs, a legjobblelkű munkástestvér

LEITGEB JÓZSEF

gepszedő szorgalmas munkában gazdag életét folyó hó 26 délután fél 5 órakor, 51 éves korában, befejezte.

Megboldogult földi maradványát 28-án délután fél 5 órakor a Gyevi-temető hajótasházából kísérik el örök nyugovó helyére.

Szeged, 1942 június 27-én

Téste meghalt, de szelleme köztünk maradt!